

PAŽYMA
DĖL VALSTYBĖS KONTROLĖS ATASKAITOJE
„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS 2010 METŲ VALSTYBĖS BIUDŽETO VYKDYMO
ATASKAITŲ RINKINIO IR VALSTYBĖS BIUDŽETO VYKDYMO VERTINIMO REZULTATŲ“
PATEIKTŲ PASTEBĖJIMŲ

Siūlymai Lietuvos Respublikos Vyriausybei	
Siūlymas	Vykdymas
1. Teisės aktuose nustatyti praėjusių metų pabaigoje likusias nepanaudotas valstybės biudžeto pajamų dalies (kai biudžetas nedeficitinis) naudojimo einamaisiais metais tvarką.	Vykdoma Yra paruošti, derinami teisės aktų projektai, kuriuose taip pat bus reglamentuota ir praėjusių metų pabaigoje likusias nepanaudotas valstybės biudžeto pajamų dalies (kai biudžetas nedeficitinis) naudojimo einamaisiais metais tvarka.
2. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėse reglamentuoti valstybės biudžeto pajamų dalies, planuojamos skirti programoms finansuoti, nustatymą valstybės biudžete.	Įvykdyta Vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymo 18 straipsnio 2 dalies 2 punktu atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekte nustatant valstybės biudžeto pajamų, nurodytų Biudžeto sandaros įstatymo 2 straipsnio 11 dalies 1 punkte, skiriamų programoms finansuoti, paskirstymą pagal asignavimų valdytojus, yra vadovaujama šių lėšų nustatymą reglamentuojančiais teisės aktais, todėl minėtose taisyklėse papildomo reglamentavimo nustatyti nereikia, nes tai jau nustatyta atitinkamuose įstatymuose arba nutarimuose.
3. Teisės aktuose reglamentuoti iš Rezervinio (stabilizavimo) fondo gautų ir nepanaudotų lėšų, likusių pas jų gavėjus, grąžinimą ar tolesnį jų naudojimą.	Vykdoma Vykdamas Ministro Pirmininko 2011 m. gruodžio 8 d. pavedimą Nr. 61-5227 numatoma parengti ir iki 2012 m. birželio 1 d. pateikti Vyriausybei atitinkamą Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 30 d. nutarimo Nr. IX-912 „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo projektą.
Siūlymai Finansų ministerijai	
1. Siekiant Ataskaitų rinkinyje pateikti tikslią ir visą informaciją apie į biudžetinius metus perkeltą/keliamą nepanaudotų asignavimų dalį pagal programas ir jų finansavimo šaltinius, taip pat valstybės biudžeto pinigų įplaukas ir išmokas, peržiūrėti teikiamų ataskaitų formas ir patikslinti Valstybės biudžeto vykdymo ataskaitas, kitų kartu teikiamų ataskaitų ir savivaldybių biudžetų vykdymo ataskaitų rinkinių sudarymo taisykles.	Įvykdyta Valstybės biudžeto vykdymo ataskaitas, kitų kartu teikiamų ataskaitų ir savivaldybių biudžetų vykdymo ataskaitų rinkinių sudarymo taisyklės ir ataskaitų formos pakeistos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2012 m. vasario 13 d. įsakymu Nr. 1K-053.
2. Siekiant teisės aktų suderinamumo, patikslinti Palūkanų, sukauptų nuo Europos Sąjungos fondų lėšų, panaudojimo ir įskaitymo į valstybės biudžetą taisyklės patikslintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1K-434.	Įvykdyta Palūkanų, sukauptų nuo Europos Sąjungos fondų lėšų, panaudojimo ir įskaitymo į valstybės biudžetą taisyklės patikslintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1K-434.
3. Nustatyti Finansų ministerijos teisės – paimti iš savivaldybių biudžetų priklausančias pervesti į valstybės biudžetą, bet nepervasas bendrosios dotacijos kompensacijas – įgyvendinimo tvarką	Vykdoma Finansų ministerija parengė ir Vyriausybei pateikė Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 26 d. nutarimo Nr. 345 „Dėl Savivaldybių skolinimosi taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą, kuriame, be kita ko, yra numatyta, kaip Finansų ministerija vykdys savo teises, jei savivaldybė paskolos sutartyje nustatytu terminu negrąžins paskolos, išduotos iš valstybės biudžeto.
4. Nustatyti Finansų ministerijos teisės – nustatytu terminu negrąžintos trumpalaikės paskolos	Priėmus šį nutarimą, jo pagrindu Finansų ministerijos Biudžeto departamento Savivaldybių biudžetų skyriui bus nustatytos atitinkamos

sumą įskaityti kaip savivaldybės biudžeto gautas pajamas – įgyvendinimo tvarką	procedūros įgyvendinti Finansų ministerijos teises dėl bendrosios dotacijos kompensacijų valstybės biudžetui paėmimo ir dėl nustatytu terminu negrąžintų trumpalaikių paskolų paėmimo iš savivaldybių biudžetų.
--	---

**DĖL VALSTYBĖS KONTROLĖS ATASKAITOJE
„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS 2010 M. VALSTYBĖS SKOLOS, SUTEIKTŲ PASKOLŲ IŠ
VALSTYBĖS VARDU PASISKOLINTŲ LĖŠŲ IR SUTEIKTŲ VALSTYBĖS GARANTIJŲ ATASKAITŲ
VERTINIMO REZULTATŲ“ PATEIKTŲ PASTEBĖJIMŲ**

Valstybės kontrolės išvados, pastebėjimai	Vykdymas
2010 m. leidžiant VVP vidaus rinkoje buvo platinami per aukcionus, neviešu (dvišalių derybų) ir sindikato būdais. Nesilaikant VVP išleidimo ir apyvartos taisyklių nuostatų informacija apie neviešu (dvišalių derybų) ir sindikato būdais išleidžiamas VVP emisijas nebuvo skelbiama prieš platinimą, jų platinimo tvarka nenustatyta. Visi vidaus rinkoje naudojami VVP platinimo būdai nustatyti VVP išleidimo ir apyvartos taisyklėse 2011 m. rugpjūčio mėn. (Išvados priedo III dalies 2 skyrius).	Įvykdyta. 2011 m. rugpjūčio 17 d. buvo priimtas LRV nutarimas Nr. 907 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. gruodžio 3 d. nutarimo Nr. 1329 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių išleidimo ir apyvartos taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“, kuriame reglamentuoti ir kiti VVP išleidimo būdai. Dvišalių derybų būdu platinamų emisijų sąlygos pagal rinkos praktiką nėra skelbiamos iš anksto. Sindikato būdu platintos emisijos sąlygos buvo skelbiamos viešai, kaip ir priimta rinkoje – platinimo metu. Suvestinius skolinimosi rezultatus, įskaitant ir skolinimosi dvišalių derybų būdu, Finansų ministerija skelbė savo interneto puslapyje kas mėnesį.
2010 m. vidaus rinkoje leidžiant Vyriausybės vertybinių popierių emisijas, denominuotas užsienio valiuta, buvo pritaikyti išankstiniai valiutos keitimo sandoriai, nesivadovaujant Finansinių paslaugų, susijusių su išvestinių finansinių priemonių taikymu, pirkimo procedūrų taisyklėmis (Išvados priedo III dalies 2 skyrius).	Vykdoma. Šiuo metu yra paruošti naujų atitinkamų taisyklių projektai, kurie bus teikiami viename pakete su kitais ministro įsakymais tvirtinamų taisyklių projektais, reglamentuojančiais procedūras skolinimosi, piniginių išteklių ir skolos valdymo, investavimo srityse. Leidžiant vidaus rinkoje užsienio valiuta denominuotus VVP, Finansų ministerija 2010 m. gavo kompleksinius banko pasiūlymus dėl vertybinių popierių, denominuotų užsienio valiuta, išleidimo bei jų apdraudimo, todėl šiuos pasiūlymus nagrinėjo kaip vieną sudėtinį pasiūlymą, o ne kaip du atskirus. Atsižvelgiant į tai, Finansų ministerija negalėjo taikyti Finansinių paslaugų, susijusių su išvestinių priemonių taikymu, pirkimo procedūrų taisyklių, nes nereglementavo tokių atvejų.
<i>Valstybės skolos ataskaitoje pagal sektorius</i> valdžios ir socialinės apsaugos fondų sektorių skola, vidaus skola ir vidaus trumpalaikiai įsipareigojimai dėl techninės klaidos sumažinti 1 000 mln. Lt. Šie duomenys Aiškinamajame rašte pateikti teisingai (Išvados priedo II dalies 1 skyrius).	Įvykdyta. Techninė klaida ištaisyta.
Aiškinamajame rašte pateikti neteisingi duomenys apie 2010 m. neviešu (dvišalių derybų) būdu išplatintus VVP (nurodyta 295 mln. Lt daugiau) ir garantijų institucijų priimtų įsipareigojimų nustatytą 2010 m. limitą (nurodyta 459 mln. Lt mažiau); nepateikta informacija apie 2009 m. valstybės skolos ataskaitos duomenų patikslinimą ir priežastis bei naujus skolinimosi būdus vidaus rinkoje; informacija apie valstybės vardu pasiskolintų pinigų srautus yra netiksli ir neparodo tikrųjų skolintų lėšų įplaukų ir išmokų (Išvados priedo II dalies 1 skyrius).	Įvykdyta. Techninės klaidos ištaisytos.

Valstybės fondų laikinai laisvi piniginiai ištekliai, kurie kas mėnesį sudarė apie 1,6 mlrd. Lt, ir toliau nenaudojami valdant valstybės vardu priisiimtus skolinius išpareigojimus	Įvykdyta. 2011-10-03 finansų ministro įsakymu Nr. 1K-324 patvirtintos Valstybės piniginių išteklių valdymo taisyklės, kuriose apibrėžti atvejai ir sąlygos, kai galima naudoti kai kurių valstybės pinigų fondų lėšas ir kaip fondų lėšų likučiai įvertinami priimant sprendimus dėl skolinimosi.
---	---

ANKSTESNIŲ SEIMO IR VALSTYBĖS KONTROLĖS SIŪLYMŲ, KURIE AUDITO UŽ 2010 METUS ATLIKIMO METU BUVO LAIKOMI NEĮGYVENDINTAIS (AR DALINAI ĮGYVENDINTAIS – VYKDYMO STADIJOJE), ĮVYKDYMAS

Siūlymas Finansų ministerijai	Įvykdymas
Siekiant išvengti pasikartojančių pažeidimų, sukurti programų sąmatų keitimo kontrolės procedūras.	Įvykdyta. Atsižvelgus į Biudžeto sandaros įstatymo pakeitimus, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. birželio 8 d. nutarimu Nr. 681 buvo pakeistas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimas Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“, kuriame atsižvelgiant ir į Valstybės kontrolės siūlymus buvo patikslintas minėtų taisyklių 77 punktas, jame nurodant papildomus programų sąmatų keitimo atvejus
Skaičiuojant mokesčių atskaitymus programų (fondų) finansavimui, įvertinti grąžintas mokesčių permokas.	Įvykdyta. Valstybinė mokesčių inspekcija, teikdama Finansų ministerijai informaciją apie akcizo pajamas, gautas už realizuotą benzina, dyzelinius degalus ir energinius produktus, kurie pagaminti iš biologinės kilmės medžiagų ar su jų priedais ir skirti naudoti kaip variklių degalai, ir akcizo pajamas, gautas už realizuotas suskystintas dujas, skirtas automobiliams, nuo kurių skaičiuojami atskaitymai Kelių priežiūros ir plėtros programai finansuoti, atsižvelgė į siūlymą ir įvertina grąžintas permokas.
Įdiegti kontrolės procedūras, užtikrinančias, kad asignavimų valdytojų vykdomos specialiosios programos būtų finansuojamos pirmiausia iš įmokėtų pajamų įmokų, o tik po to iš valstybės biudžeto asignavimų.	Įvykdyta. Pakeistas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimo Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ 55 punktas, atsižvelgiant į tai keičiamas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2000 m. liepos 21 d. įsakymas Nr. 195, kuriame įtvirtinamas reikalavimas, kad asignavimų valdytojai pirmiausia pateiktų mokėjimo paraišką išdui vykdomų programų išlaidas apmokėti iš įmokėtų pajamų įmokų, o tik po to iš valstybės biudžeto asignavimų.
Tikslinti Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų įvykdymo ataskaitos sudarymo taisyklės nuostata, kad esant skirtumams tarp įstatymu patvirtintų asignavimų ir Apyskaitos ataskaitose pateikiamų plano duomenų, jie būtų atskleisti.	Įvykdyta. Pakeistose Valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių sudarymo taisyklėse (Lietuvos Respublikos finansų ministro 2012 m. vasario 13 d. įsakymu Nr. 1K-053) apibrėžtos planų sąvokos.
Inicijuoti priemonių parengimą, siekiant tobulinti valstybės piniginių išteklių valdymą, užtikrinant efektyvų laikinai laisvų valstybės fondų lėšų panaudojimą skoliniams išpareigojimams vykdyti.	Įvykdyta. 2011-10-03 finansų ministro įsakymu Nr. 1K-324 patvirtintos Valstybės piniginių išteklių valdymo taisyklės, kuriose apibrėžti atvejai ir sąlygos, kai galima naudoti kai kurių valstybės pinigų fondų lėšas ir kaip fondų lėšų likučiai įvertinami priimant sprendimus dėl skolinimosi.

<p>Siekiant geriausio sprendimo priiimant skolinius įsipareigojimus, patikslinti <i>Komisijos sprendimams dėl Vyriausybės skolinimosi valstybės vardu, su Vyriausybės skolinimusi valstybės vardu ir jos skolinantis priimtų įsipareigojimų valdymu susijusių paslaugų pirkimo, Vyriausybės skolinantis priimtų įsipareigojimų valdymo bei valstybės piniginių išteklių valdymo priimti</i> darbo reglamentą:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. nustatyti aiškius kriterijus, kokiais atvejais Komisijos posėdžiuose turi dalyvauti ekspertai; 2. įvertinti teisės aktų, kuriais Komisija vadovaujasi savo veikloje, pasikeitimus. 	<p>Vykdoma. Komisijos sudarymo įsakymo pakeitimo projektas parengtas (nuostatos derinamos su vadovybe ir Finansų ministerijos Teisės departamentu) ir bus teikiamas viename pakete su kitomis ministro įsakymais tvirtinamomis taisyklėmis, reglamentuojančiomis procedūras skolinimosi, piniginių išteklių ir skolos valdymo, investavimo srityse.</p>
<p>Tobulinant valstybės piniginių išteklių valdymą, apskaičiuoti ir pagrįsti laikotarpį, kuriam turi būti kaupiamos lėšos skoliniams įsipareigojimams vykdyti; apskaičiuoti reikalingą minimalų / maksimalų laikinai laisvų valstybės piniginių išteklių likutį.</p>	<p>Įvykdyta. 2011-10-03 finansų ministro įsakymu Nr. 1K-324 patvirtintos Valstybės piniginių išteklių valdymo taisyklės, kuriose numatyti tam tikri apribojimai dėl maksimalių ir minimalių lėšų likučių.</p>
<p>Patikslinti Finansinių paslaugų, susijusių su išvestinių finansinių priemonių taikymu, pirkimo procedūrų taisyklės, įvertinus teisės aktų, kurie yra susiję ir minimi tose taisyklėse, pakeitimus.</p>	<p>Vykdoma. Įsakymo pakeitimo projektas parengtas ir bus teikiamas viename pakete su kitomis ministro įsakymais tvirtinamomis taisyklėmis, reglamentuojančiomis procedūras skolinimosi, piniginių išteklių ir skolos valdymo, investavimo srityse.</p>
<p>Valstybės skolos ataskaitose atskleisti reikšmingą informaciją apie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. visus skolinimosi politikos pasikeitimus ir naudojamas skolinimosi priemones; 2. finansinių išvestinių priemonių įtaką valstybės skolai; 3. savivaldybes, kurios vykdė projektus, finansuojamus iš Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos, taip pat savivaldybes, kurių investicijų projektai įtraukti į Valstybės investicijų programą, ir todėl joms gali būti nustatyti didesni, nei įstatymu nustatyti bendri visoms savivaldybėms, skolinimosi limitai. 	<p>Įvykdyta. Pateikiama teikiant ataskaitų rinkinį už 2011 metus.</p>
<p>Siūlymas Vyriausybei</p>	<p>Įvykdymas</p>
<p>Siekiant, kad Vyriausybės vidutinės trukmės skolinimosi ir skolos valdymo strategija realiai padėtų kurti ir vykdyti efektyvią valstybės skolos valdymo politiką, ir atsižvelgiant į tarptautinę patirtį, patobulinti minėtą strategiją:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. į esamos būklės analizę įtraukti skolos rizikų rodiklių analizę, pateikti jų pokytį per pastaruosius metus; 2. pateikti vidutinės trukmės prognozes, kaip turėtų kisti skolos struktūra, skolos valdymo išlaidos, skolinimosi rizikos rodikliai priklausomai nuo aplinkybių pasikeitimo ir strategijos pasirinkimo; 3. nustatyti aiškius ir konkrečius priemonių įgyvendinimo kriterijus. 	<p>Įvykdyta. 2011-09-28 priimtas Vyriausybės nutarimas Nr. 1138 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011-2014 metų skolinimosi ir skolos valdymo gairių aprašo patvirtinimo“ atsižvelgiant į pateiktas Valstybės kontrolės pastabas.</p>
<p>Atsižvelgiant į užsienio šalių gerąją praktiką ir siekiant laikytis fiskalinio skaidrumo principų, apsvarstyti Valstybės skolos ataskaitų rengimo tikslumą, kai bus sudaromas valstybės konsoliduotų finansinių ataskaitų rinkinys, ir rengti skolos valstybės vardu</p>	<p>Įvykdyta iš dalies. Finansų ministro 2011 m. vasario 13 d. įsakymu Nr. 1K-053 „Dėl finansų ministro 2010 m. sausio 29 d. įsakymo Nr. 1K-022 „Dėl valstybės biudžeto vykdymo ataskaitos, kitų kartu teikiamų ataskaitų ir savivaldybių biudžetų vykdymo ataskaitų</p>

<p>valdymo ataskaitą, kuri apimtą ir Vyriausybės vidutinės trukmės skolos valstybės vardu valdymo strategijos įgyvendinimą.</p>	<p>rinkinių sudarymo taisyklių ir ataskaitų formų patvirtinimo“ pakeitimo“ buvo patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės skolinimosi, skolos ir garantuotos skolos limitų ataskaitos forma Nr. 21, kuri bus teikiama Seimui kartu su kitomis biudžeto vykdymo ataskaitomis. Po 2012 metų šią formą bus svarstoma pateikti kaip konsoliduotų finansinių ataskaitų rinkinio dalį.</p>
<p>Laikytis programinio biudžeto sudarymo principų ir išlaidas, kurios pagal savo esmę atitinka valstybės biudžeto asignavimus, finansuoti ne iš skolintų lėšų, o numatant asignavimus atitinkamų metų biudžeto projekte.</p>	<p>Vykdoma iš dalies. Asignavimai, kurie pagal savo kilmę atitinka biudžeto išlaidas, planuojami asignavimuose. Atskirais atvejais tam tikra dalis asignavimų dėl itin neapibrėžtos rizikos (pavyzdžiui, siekiant apsaugoti nuo nenumatytų pokyčių užsienio kapitalo rinkose ar kt.), kaip „rezervas“ gali būti numatyti finansuoti iš skolintų lėšų. Tačiau visos išlaidos yra įvertinamos skaičiuojant planuojamą valdžios sektoriaus deficitą pagal metodologiją, pagal kurią skaičiuojamas Mastroichto biudžeto deficito kriterijus.</p>